

ABONAMENTUL

Un an 8 lei (40 lei)

1/2 an 4 lei (20 lei)

1/4 an 2 lei (10 lei)

Un nr. 60 fl. (30 bani)

Unirea

INSERTIUNI

Un șir garmond:
odată C. 2.50 a doua
și a treia oară C. 2.—

Manuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII” Blaj.

APARE MARȚIA ȘI SAMBĂTA.

Din problemele „Asociațiunii”.

Se împlinesc în curând șase ani, de când „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” și-a sistat, așa zicând, orice activitate.

Secretarul I. dl. Octavian Goga, aflându-se în streinătate în vara 1914, când a izbucnit războiul mondial, nici nu s'a mai întors la post, ci a rămas acolo unde trebuia să agite și să lucre din toate puterile, ca cuvântul trup să se facă și unitatea sufletească, care a existat totdeauna la poporul român, să se desăvârșiască prin unitatea politică. Tot asemenea a făcut și secretarul II. dl. O. C. Tâslăuanu, după „trei luni” petrecute pe câmpul de luptă însmic.

Cei rămași, în urma lor, la „Asociațiune” au avut o situație grea. Erau urmăriți și supraveghiați la tot pasul. E adevărată minune, precum spunea cineva la adunarea generală din urmă, că dușmanii seculari ai românismului n'au desființat cu totul instituțiunea aceasta.

Mă gândesc la județele: Maramurăș, Sătmăș, Sălaj, Bihor, Cenad, Arad și chiar și în unele părți bănățene și ardelenene propriu zise, fiindcă unde nu se simte astăzi necesitatea unei intense activități culturale pacificatoare? Mișună doar prin toate comunele și cătuncle agenții destrăbălări și ai distrugerii oricărei ordine sociale. Face-se ceva din partea noastră în direcția aceasta? Aproape nimic. După o propagandă puternică, făcută cu graiu viu, va prinde mai bine și cea săvârșită apoi cu tiparul.

De aceea nu e mirare, ca în unele centre (la Orade și Cluj) au început să se cugete oameții la organizații culturale speciale („Cele trei Crișuri”), care să răspundă exigențelor sufletești ale populației noastre de acolo. Din fericire, aceste începuturi de organizație culturală mai-proaspete au fuzionat cu despărțămintele corespunzătoare ale organizației noastre mai vechi, „Asociațiunea”. Ar

„Asociațiunii” e cea mai chemată să devină un astfel de organ.

În legătura cu aceasta va trebui pornită din nou, cu și mai mare avânt, biblioteca scriitorilor dela noi și a tinerimei. În deosebi aceasta din urmă. Am deschis atâtea școli primare și secundare nouă, dar la înzestrarea lor cu cărți corespunzătoare nu ne-am gândit. Câte dintre aceste școli au bibliotecă românească, cum se cade? Și dacă nu au, cine să le-o dea, dacă nu „Asociațiunea”? În privința aceasta i-ar putea fi de ajutor asociația învățătorilor și uniunea profesorilor, a căror activitate încă se poate desfășura foarte frumos în cedrele mari ale „Asociațiunii”. Și cine e mai chemată decât „Asociațiunea” să devină primul institut de editură? Scriitorii noștri de dincoace de munți n'ar mai trebui să bată pela ușile editorilor streini, acesta ar fi rostul primordial al bibliotecii scriitorilor dela noi.

Nu trebuie uitată, în fine, nici chestia atât de importantă a înființării caselor naționale, precum și a muzelor regionale în diferite centre.

Dar cine poate schița, fie măcar și numai în goana condeiului, toate

Generalul Averescu despre situația politică. Noul primministru, generalul Averescu, a făcut unui redactor al *Renașterii române* următoarele declarații privitor la situația politică și la chestiunile actuale mai importante:

— Am venit la guvern prin încrederea Majestății Sale Regelui, bazată la însăși pe încrederea marelui masă a poporului, care s'a manifestat în chipul cel mai vădit la alegerile generale, și în chip și mai vădit la cele parțiale.

Un partid politic, născut din frământările timpului, cum este cazul »Ligei Poporului«, nu poate fi călăuzit în acțiunea sa decât de principiile născute ele însăși din aceste frământări.

Massa poporului, simplistă și onestă în sentimentele ei, nu are nici o îndoială asupra sentimentelor și credințelor noastre, și de aceea ne acordă încrederea.

Desigur însă, că orice atentat la siguranța statului și la ordinea publică se va izbi de pavăza iubirei noastre conștiente de țară.

— Vom proceda cât mai neîntârziat la înfăptuirea improprietății individuale, în marginile celor ce s'au legiuir până acum.

Legiferarea improprietății se va baza pe principiile deja admise în Constituțiune și în decretelă-legi, cari dacă vor trebui să fie modificate, aceasta nu se va face decât în scopul de a le mai lărgi, iar nici decum de a le mai restrânge.

— Voi lua toate măsurile ca respectarea legilor să fie asigurată. Mijloacele ce voi întrebuiți în acest scop vor depinde exclusiv de caracterul încercărilor de a se atenta la ordinea socială sau la siguranța statului.

Sunt partizanul convins al libertății presei, ca o oglindă a opiniei publice.

Nu consider, că aparțin presei canalelor de scurgere a uneltirilor împotriva ordinii publice sau a siguranței Statului. Împotriva acestora nu voi ezita a lua măsurile necesare potrivit cazurilor.

— Voi face tot posibilul ca activitatea politică a partidelor să se desfășoare în marginile întregii țări, iar nu pe regiuni.

Printr'o chibzuită reorganizare a armatei se va putea stabili un continuu schimb de sentimente între locuitorii diferitelor provincii ale țării.

În fine, prin o treptată și metodică unificare a legilor, se va ajunge la cimentarea unității definitive naționale.

La întrebarea: aveți și acum încredere în păturile țărănești cari v'au urmat până astăzi, și vă urmează încă?

Generalul Averescu a răspuns: mai mult că oricând și pentru bunul cuvânt, că nu am făgăduit niciodată decât ceea ce știam sigur, că voi putea face și am convingerea, că voi putea, cu ajutorul celor iubitori de țară, să fac pentru țărani mai mult decât le-am făgăduit prin viu grai sau prin scris.

Spionajul maghiar în Ardeal. — O scrisoare a Secretarului ministerului de interne Somogy din Budapesta către Radnotfai György: —

»Așteptăm ca să vie primăvara, ca »adunăturile« să plece și în locul lor să vină ai noștri. La primăvară! Atât de multe lucruri așteptăm dela primăvara aceasta!

Veți fi înrolați? Nu ar fi mai bine dacă ai trece și ai veni pe pământul acesta trist?

(Urmează în scrisoare relațiuni despre niște sume de bani dați pentru propagandă, care în interesul justiției nu le putem publica N. R.)

„Întreaga mea activitate a fost un apel, care a fost trimis în Elveția. A reușit foarte bine. Acum alcătuiesc un album ardelean, (adică a ungarilor, cari au părăsit Ardealul. N. R.) *Și fiecare refugiat mai cu vază va scrie într'însul articole politice.* Va fi și ilustrat. *Am plănuir să facem o »insignă« a cărei purtare va fi o datorie pentru fiecare refugiat.*

Durere, că și cei de acolo s'au grupat în partide, acum, când de-abia a reușit fuziunea. După o discuție vehementă au căzut de acord, într'o ședință, *fiecare județ din Transilvania să-și aibă o secție cu membri, o reprezentanță, care vor sfătui în adunări; vor avea registre și stampilă, cu un cuvânt administrația aici continuă.*

Intrarea lui Horthy a fost splendidă. Deși a curs șiroaie ploaia și a bătut vântul, totuși a fost așteptat.

Buchete de flori învălitate în doliu, i-a fost date, din județele din Transilvania. Eu am vorbit în numele refugiaților din Ardeal, aducând salutul ardelenilor refugiați fără de patrie și ezilați, iar când i-am predat »patul de pușcă« (e vorbă de rămășița din pușca stănei Honvedului, care era așezată ocazional în piața Regina Maria din Cluj, iar românii au dat-o în Someș, când au intrat trupele noastre. N. R.), îmbrăcat în argint și așezat în o cutie neagră, a plâns ducele.

Rog răspunsul d-tale mințios, Scrisoarea aceasta arde-o. (»Patria«).

Bucovinenii și retragerea guvernului Vaida. Retragerea guvernului Vaida a fost primită și privită din partea fraților bucovineni cu o absolută liniște și obiectivitate. »*Glasul Bucovinei*«, organul *partidului democrat al Unitii* scrie în legătură cu venirea la cârmă a guvernului Averescu următoarele:

»Ajuns la conducerea destinelor țării în timpuri atât de grele, când nervozitatea populației, produsă de grijele și mizeriile războiului, așteaptă dela cărmuitorii ei, popoul general va putea molcomi câteva timp, prin însuș prestigiul personalității sale, spiritele, mai ales pe cele dela țară. Va trebui însă să aducă cât de curând la îndeplinire marile reforme salvatoare ale statului, fără de realizarea repede și înțeleaptă a cărora fiecare guvern va însemna numai un capitol de stagnare al propășirii neamului.

În condițiuni extraordinar de grele ajunsesse la cârmă și guvernul Vaida. Compus din elemente eterogene, acest guvern, care în afară a avut de înregistrat o izbândă frumoasă în fața conferinței dela Londra, n'a avut în intern nici timpul, dară ni se pare că nici cunoștința necesară, pentru a aduce la vreme potrivită înaintea Corpurilor Legiuitoare proiectele de legi, urgente și liniștitoare.

De aceea el a lăsat moștenire noului guvern tot complexul de greutate interne, pe care l-a aflat acum 5 luni și care cere dela acesta energie, inițiativă și muncă de titani.

Noi, cari nu urmărim decât binele patriei noastre iubite, îi dorim noului guvern să aibă aceste calități în măsura trebuincioasă față de cerințele vremilor de astăzi și să poată realiza, fără multe

greutăți și piedici, ceea ce dorește fiecare bun român:

Organizarea definitivă a vieții noastre interne».

Expoziția de artă românească în Cernăuți*). S'a luat inițiativa aranjării unei expoziții de artă românească la Cernăuți sub protectoratul d-lui ministru delegat Dr. I. Nistor.

Expoziția aceasta urmărind scopul de a face propagandă pentru arta românească și'n acest colț al României de astăzi — toți artiștii români (numai români) sânt invitați să participe, prezintă până la 5 piese dintre lucrările d-niilor lor.

Donatorii de a expune să-și anunțe de urgență participarea pe adresa: Profesor Archip Roșca, pictor academic, Cernăuți strada Ștefan-cel Mare No. 33. Lucrările artiștilor din București se vor aduna la ministerul Bucovinei, str. Lahovari 16.

Expoziția se va deschide la 1 Maiu a. e. Lucrările trebuie să intre în intervalul de la 1—15 Aprilie a. e. la adresa d-lui prof. Archip Roșca.

Comitetul expoziției:

Extras din ordonanța

Nr. 21 și 25 (modificată).

1. Vor fi considerați ca infractori;

a) Acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colporta, comenta în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

*) Ziarele din întreaga România Mare sânt rugate să reproducă acest apel.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Informațiuni.

— **Franța va relua raporturile cu Vaticanul.** — Guvernul francez a depus în fața camerei un proiect prin care cere credite pentru restabilirea ambasadei franceze lângă Sfântul Scaun. Millerand a interpellat asupra politicii externe arătând, că interesele naționale cer reluarea relațiilor cu Vaticanul.

— **Într-o biserică din Anglia s'a introdus la serviciul divin filmul cinematografic.** Pe film au fost reprezentate scene din viața lui Hristos. Se zice, că aceasta s'a făcut pentru ca să trezească în public mai mult interes față de biserică. Rezultatele acestei măsuri s'arată a fi puțin favorabile.

— **Tratatul de pace dela Varșovia.** — Conferința delegațiilor Poloniei, Finlandei, României și a Statelor Baltice, s'a deschis la Varșovia și a început lucrările.

S'au fixat în linii generale principiile după care se vor conduce tratativele de pace cu Rusia Sovietelor.

O comisiune militară compusă din Finlandezi și Poloni, va studia situația forțelor armate ale acestor două țări în cazul unei ofenzive din partea boșevicilor.

Cele două armate vor trebui să fie în contact continuu, avându-se în vedere forțele îngâmădite de Sovietiști la frontieră.

Numai după ce Statele limitrofe cu Rusia vor fi căzut de acord asupra tuturor punctelor și se va fi obținut și asentimentul Puterilor aliate, se va proceda la chemarea delegației sovietiste la Varșovia, pentru schimbul de vederi. Opinia publică polonă se ține în rezervă în ce privește tratativele și așteaptă cu calm sfârșitul conferinței.

— O domnișoară din Franklin America, în vârstă de abia 13 ani, a obținut medalia de bronz a fondului Carnegie, pentru un act de eroism, ce l'a săvârșit scăpând din valuri o femeie ce era să se înecă.
sa decât de principile
din aceste frământări.

Massa poporului, simplistă și onestă în sentimentele ei, nu are nici o îndoielă asupra sentimentelor și credințelor noastre, și de aceea ne acordă încrederea.

Desigur însă, că orice atentat la siguranța statului și la ordinea publică se va izbi de pavăza iubirei noastre conștiente de țară.

— Vom proceda cât mai neîntârziat la
Publicare de încalțare individuală

Curatorul bisericii gr.-catolice din Chiraleș, vinde prin licitațiune publică lemnele de stejar aflătoare pe teritoriul de 64 jug., care formează proprietatea bisericii, potrivite pentru cultivarea alor 192 în scoartă — la licitațiunea publică ce va avea loc la 28 Martie 1920 la orele 9 a. m.

Prețul la strigare a lemnelor e fixat la 5800 cor. Ca vadiu e a se depune 600 cor. Ofertele intrate după termen nu vor fi luate în considerare.
de a se atenta la
siguranța statului.

„Banca Centrală” pentru industrie și comerț s. p. a.

C L U J No. 6, Strada Regina Maria, No. 6.

(129) 2-4

Prospect.

E tocmai un an de când s'a plămădit înființarea Băncii centrale pentru industrie și comerț s. p. a. în Sibiu cu capital societărilor inițial de 12.000.000 Cor. și deși și-a început activitatea sub împrejurări atât de grele abia în luna Maiu 1919, în scurt timp a prestat mai mult decât ar fi putut aștepta oricine.

În urma împrejurărilor schimbate la finea lunii Noemvrie s. tr. și-a mutat sediul la Cluj, lăsând în Sibiu o filială și urmând a-și deschide o serie de filiale, conform programului de muncă bine chibzuit și precizat.

Mărimea și importanța afacerilor diverse ce le desfășoară în butul tuturor dificultăților enorme valutare, de transport, etc. a determinat Consiliul de Administrație de a propune Adunării Centrale extraordinare convocare pe 19 Ianuarie 1920 urcarea capitalului societărilor de la 150.000.000 Cor., până la 100.000.000 Cor., emittând până la 170.000 bucăți acțiune noi în valoare nominală de câte 500 Cor., cerere s'a decis cu unanimitate acceptându-se următoarea propunere făcută din partea Consiliului de Administrație Adunării Centrale.

Se propune adunării Generale să autorizeze Consiliul de Administrație ca să emită prospectul pentru înmulțirea capitalului societărilor până la 100.000.000 Cor., ținând cont de următoarele:

1. Pentru acționarii vechi se dă dreptul de optare și anume după fiecare acțiune veche 2 noi à 600 Cor.

2. Nom. 5.000.000 Cor., se rezervă pentru acele persoane, fie chiar și morale, cari pe timpul primei subscrierii se aflau sub dominațiune străină, rămânând ca Consiliul de Administrație să decidă în mod definitiv repartizarea acestor acțiuni cari se vor emite cu preț de preferință de 600 Cor.

3. Din restul de 50.000.000 Cor., nom. se va da Creditului Tehnic Transilvănean 1300 de acțiuni cu prețul de 550 Cor., și 2600 acțiuni cu prețul de 600 Cor., precum și unui acționar ai trece și a...

Consiliul de Administrație își rezervă dreptul de a aduce numărul acestor acțiuni, respective a nu primi optarea, în care caz sumele plătite deja se vor restitui respectivului optant.

e) Capitolul provăzut în punctul 4 se pune la subscripție publică și anume pentru teritoriile din fosta Monarchie austro-ungară alipite de vechiul Regat se vor plăti acțiunile în Coroane, iar pentru locurile vechiului Regat și Basarabia sunt a se plăti executiv în Lei la locurile de subscripție din vechiul Regat și anume: 300 Lei pentru vechii acționari și 500 Lei pentru acționarii noi, pentru contul nostru la „Banca Românească”, la Banca Marmorosch Bank et Comp. în București și sucursalele aelora.

Consiliul de administrație își rezervă dreptul de a selecționa acțiunile subscrise din categoria ad 4.

Termenul ultim de subscriere este 15 Martie 1920,

Acțiunile rămase neoptate de vechii acționari cad sub categoria celor de sub 4.

Consiliul de Administrație are mai departe dreptul să închidă subscrierea și mai curând de termenul ultim de subscriere, din care cauza în propriul interes rugăm pe P. T. vechii acționari și noii subscrienți a grăbi cu optările.

În lipsa de plată a ratelor la termenele fixate, se aplică dispozițiile §-ului 6 din statute, în sensul că ratale deja plătite cad în favorul fondului de rezervă, iar acțiunile neplătite se declară nimice și în locul aceluia se emite un nou titlu de acțiune. Despre plățile făcute se eliberează deocamdată titlu provizor.

Plata are să se facă de cetră suprașii de pe teritoriul fostei Monarhii austro-ungare în Coroane stampilate la:

„Banca Centrală” pentru industrie și comerț, s. p. a. în Cluj, strada Regina Maria Nr. 6, Filiala acesteia din Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 7.

Albina instit. de credit și econ. s. p. a. în